

Reling

Sint-Truiden, 20 januari 2015

Het (gedeeld) beroepsgeheim

Axel Liégeois

KU Leuven – Broeders van Liefde

Probleemstelling

Patiëntenrechten: recht op informatie

Beroepsgeheim: vertrouwelijke informatie uit professionele context

Privacywet: bescherming persoonlijke levenssfeer

Informatie geheim houden

Vertrouwen, autonomie en privacy

Informatie uitwisselen

Zorgverlening, beschermwaardigheid en rechtvaardigheid

Alle gegevens over cliënt in leefwereld

Mondeling, schriftelijk, visueel of elektronisch

Met naastbetrokkenen, in team of netwerk, met derden

Visies op zorgrelatie

Traditionele visie

Beslissing zorgverlener
Zorgverlening en beschermwaardigheid
Paternalisme?

Moderne visie

Recht op/over informatie
Autonomie en privacy
Inzicht en samenwerking?

Zorgverlener

Clïënt

Relatie

Relationele visie

Gedeelde verantwoordelijkheid in dialoog
Zorgvuldigheid
Vertrouwen en rechtvaardigheid

Broeders van Liefde

KU LEUVEN

Optie voor dialoog

Gemeenschap – Beleidsmakers

Clïent

Eigen verantwoordelijkheid

**Gedeelde
verantwoordelijkheid
in dialoog**

Naastbetrokkenen

Vertegenwoordiger + Sociaal netwerk

Sociale verantwoordelijkheid

Zorgverlener

Team + Professioneel netwerk

Professionele verantwoordelijkheid

Broeders van Liefde

KU LEUVEN

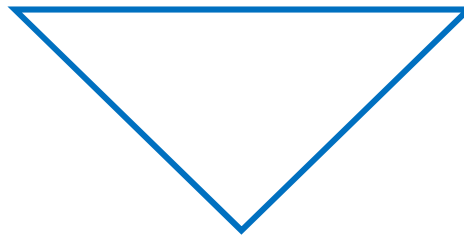
Uitzonderingen op dialoog

Onmogelijkheid van
dialoog of toestemming

Dreigende en ernstige schade
aan integriteit of gezondheid
van cliënt of andere

Autonomie

Beschermwaardigheid

Proportionaliteit

Redelijke verhouding tussen schade vermijden en vertrouwen schenden

Geen alternatieven

Niet meer of ruimer dan noodzakelijke informatie

Criteria voor zorgvuldigheid

Waarom? 1. Met welk doel wordt informatie meegedeeld?

Wie? 2. Is informatieontvanger voldoende betrokken?

3. Kan informatieontvanger informatie verwerken?

4. Wie is meest geschikte informatieverstrekker?

Wat? 5. Is informatie relevant?

6. Is hoeveelheid informatie gepast?

7. Is informatie gegrond en betrouwbaar?

Hoe? 8. Wordt informatie vertrouwelijk meegedeeld?

9. Wat zijn gunstigste omstandigheden om informatie mee te delen?

10. Kan cliënt betrokken worden bij uitwisselen van informatie?

Naastbetrokkenen

Afbakening: naastbetrokkenen

Naastbetrokkenen: vertrouwensrelatie en belangenbehartiging

Vertrouwenspersoon: bijstand aan wilsbekwame cliënt

Vertegenwoordiger: rechten van wilsonbekwame cliënt

Zelfbenoemde vertegenwoordiger – Bewindvoerder

Echtgenoot of partner – kind – ouder – broer of zus

Algemene optie: dialoog met toestemming

Integreren in dialoog met toestemming van cliënt (of vertegenwoordiger)

Aanduiden als vertrouwenspersoon en/of vertegenwoordiger

Vraag om geheimhouding respecteren, maar bespreken

Uitzondering: dialoog onmogelijk, ernstige schade en proportionaliteit

Team en netwerk

Afbakening: team of netwerk

Groep van professionele zorgverleners

Team: uit één zorgeenheid

Netwerk: individuele zorgverlener of zorgverleners

uit verschillende teams, zorgeenheden of voorzieningen

Probleemstelling

Gezamenlijke zorgopdracht impliceert

gedeelde informatie en gedeeld beroepsgeheim:

delen van informatie zonder telkens toestemming te vragen

Goede praktijken van gedeeld beroepsgeheim in team

Voldoende transparantie voor gedeeld beroepsgeheim in netwerk?

Optie voor gedeeld beroepsgeheim

Algemene optie: voorwaardelijk gedeeld beroepsgeheim

Niet wettelijk geregeld, wel aanvaard in de rechtsleer en rechtsspraak

Positieve ontwikkeling: van niet-systematische samenwerking

over samenwerking in team naar samenwerking in netwerk

Zelfde voorwaarden voor gedeeld beroepsgeheim in netwerk als in team

Grotere zorgvuldigheid nodig in netwerk dan in team

Alternatieve optie: toestemming

Indien niet voldaan aan voorwaarden voor gedeeld beroepsgeheim

Zoals bij derden: telkens toestemming van cliënt (of vertegenwoordiger)

Voorwaardelijk gedeeld beroepsgeheim

Coördinator verantwoordelijk voor opvolgen voorwaarden

1. Duidelijk afgebakend en herkenbaar team of netwerk

Transparantie: afgebakend en herkenbaar naar binnen en buiten

Functies of namen schriftelijk vastleggen in individueel zorgplan

2. Gezamenlijke zorgopdracht

Gedeelde verantwoordelijkheid in de zorg

Zorgopdracht schriftelijk vastleggen in individueel zorgplan

3. Plicht tot beroepsgeheim

Juridische, deontologische of ethische plicht tot geheimhouding

Geheimhouding schriftelijk vastleggen in individueel zorgplan

Voorwaardelijk gedeeld beroepsgeheim

4. Dialoog met geïnformeerde toestemming

Dialoog met voorafgaande toestemming van cliënt (of vertegenwoordiger)

Zo niet: Telkens actuele toestemming vragen

Uitzondering maken voor bepaalde personen of informatie

Verwijzen naar andere zorgvorm

Uitzondering: dialoog onmogelijk, ernstige schade en proportionaliteit

5. Toepassing van relevantiefilter en zorgvuldigheidscriteria

Alleen relevante informatie delen

Onderscheid relevante en 'plezante' informatie

Bevraging aan hand van zorgvuldigheidscriteria

Andere partners in team of netwerk

Stagiairs en vrijwilligers

Tijdelijk en geleidelijk lid van team of netwerk

Beroepsgeheim of geheimhoudingsplicht schriftelijk vastleggen in contract

Educatieve taak van zorgverleners

Naastbetrokkenen

Niet-professionele betrokkenen met opdracht zonder beroepsgeheim

Als vertrouwenspersoon en/of wettelijke vertegenwoordiger

Met toestemming van cliënt (of vertegenwoordiger)

Broeders van Liefde

KU LEUVEN

Derden

Afbakening: derden

Personen die op een of andere manier betrokken zijn op cliënt
Bijvoorbeeld door dienstverlening

Algemene optie: met toestemming

Wettelijke plicht tot beroepsgeheim tegenover derden
Dialog met expliciete toestemming van cliënt (of vertegenwoordiger)
Toepassing van relevantiefilter en zorgvuldigheidscriteria
Uitzondering: dialoog onmogelijk, ernstige schade en proportionaliteit

Alternatieve optie: anonimiteit

Volledige anonimiteit, geen mogelijkheid om identiteit af te leiden

Slotbeschouwingen

Open denkkader met gedeelde verantwoordelijkheid

2 principes Zorgvuldigheid en dialoog

3 doelgroepen Naastbetrokkenen, in team en netwerk, met derden

3 modellen Toestemming cliënt voor dialoog met naastbetrokkenen
Voorwaardelijk gedeeld beroepsgeheim in team en netwerk
Expliciet geïnformeerde toestemming cliënt voor derden

Uitzondering Dialoog onmogelijk, ernstige schade en proportionaliteit

Bij twijfel Beroepsgeheim

Verdere literatuur

R. Stockman (ed.), *Het beroepsgeheim in de zorgverleningssector. Een confrontatie tussen recht en ethiek*, Antwerpen/Groningen: Intersentia Rechtswetenschappen, 1998.

I. Van der Straete & J. Put, *Beroepsgeheim en hulpverlening*, Brugge: die Keure, 2005.

Begeleidingscommissie ethiek GGZ Broeders van Liefde, *Informatie uitwisselen bij het samenwerken in de geestelijke gezondheidszorg*, 2009, <http://www.fracarita.org/identiteit/visie>

B. Hubeau e.a. (ed.), *Omgaan met beroepsgeheim*, Mechelen: Wolters Kluwer, 2013.

H. Nys, *Recht en Bio-ethiek*, Leuven, LannooCampus, 4de editie, 2014.

A. Liégeois, *Waarden in dialoog. Ethiek in de zorg*, Leuven: LannooCampus, herziene editie, 2014.

